

POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Debak, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2014

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:481540>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**



Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)



**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU**

Marina Debak, apsolventica

Stručni studij smjera Agrarno poduzetništvo

**POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE
Završni rad**

Vinkovci, 2014.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU**

Marina Debak, apsolvent

Stručni studij smjera Agrarno poduzetništvo

POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. Prof. dr. sc. Krunoslav Zmaić, predsjednik
2. Izv. prof. dr. sc. Ljubica Ranogajec, mentor
3. Izv. prof. dr. sc. Jadranka Deže, član

Vinkovci, 2014.

SADRŽAJ

	Str.
1. UVOD	1
1.1. Izvori podataka	1
1.2. Metode rada	1
2. VRSTE POREZA	2
2.1. Porez na dohodak	3
2.1.1. Porez na dohodak od poljoprivrede i šumarstva	6
2.1.2. Paušalno oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva	8
2.1.3. Prirez porezu na dohodak	9
2.2. Porez na dobit	9
2.3. Porez na dodanu vrijednost (PDV)	12
2.3.1. Porez na dodanu vrijednost od poljoprivrede i šumarstva	17
2.3.2. Pretporez	19
3. POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA PROIZVODNJE	21
3.1. Obračun poreza na dodanu vrijednost (PDV-a) obrtnika	21
3.2. Prikaz PDV-a u prihodima i rashodima poduzetnika	23
3.3. Prijave poreza na dodanu vrijednost poduzetnika	24
4. ZAKLJUČAK	28
5. Popis literature	29
6. Sažetak	30
7. Summary	31
8. Popis tablica	32
9. Popis shema	33
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA	34

1. UVOD

Porez je oblik prisilnog davanja koji nameće država, a za njega nema izravne protuusluge. Razlikuje se više vrsta poreza, a najznačajniji su porez na dohodak, porez na dobit, te porez na dodanu vrijednost. Svaki porezni oblik ima osnovne elemente, a to su: predmet oporezivanja, porezni obveznici, porezna osnovica, porezna stopa, porezne olakšice te porezni poticaji. Uz glavne vrste poreza javljaju se i tzv. paušalni koji se plaćaju u unaprijed utvrđenom iznosu i njihova visina ne ovisi o ponašanju poreznog obveznika, te tzv. pretporez koji je povezan sa porezom na dodanu vrijednost.

Porez na dodanu vrijednost nije konkretan trošak, nego bi trebao biti neutralna stavka u troškovima. Obračunava se na godišnjoj razini, osim ako je poduzetnik poslovao samo tijekom dijela godine, tada je razdoblje oporezivanja u stvari razdoblje poslovanja, no postoje još neke iznimke kada se može obračunavati tromjesečno.

Dok se porez na dodanu vrijednost ne smatra konkretnim troškom nego bi trebao biti neutralan, porez na dohodak pripada izravnim porezima gdje se oporezuje dohodak zarađen tijekom godine. Uz porez na dohodak u pojedinim gradovima, općinama moguće je i plaćanje prireza porezu na dohodak u slučaju da je prirez određen.

Porez na dobit je također porez koji se plaća na godišnjoj razini, ali se oporezuje neto dobit poduzeća koja nastaje kao razlika prihoda i troškova, sličan je porezu na dobit ali ipak predstavlja samostalni oblik.

Cilj rada je definirati i utvrditi poreze kao elemente strukture troškova poljoprivredne proizvodnje.

1.1. Izvori podataka

Pri pisanju rada korištena je stručna i znanstvena literatura iz područja agrarne politike i teorije troškova proizvodnje, kao i internetske stranice Ministarstva financije, porezna uprava.

1.2. Metode rada

U radu su primijenjene metode analize, sinteze i komparacije.

2. VRSTE POREZA

Porez je zajednički izraz za sva davanja državi čime se prikupljaju prihodi radi zadovoljavanja rashoda države, tj. to su sredstva za podmirenje zajedničkih potreba. Porezi su obavezna davanja i za njih nema direktne protuusluge, ali kroz plaćanje poreza moguće je osigurati određene javne usluge. Važni elementi poreza su u stvari točno određeni ciljevi koji se žele ostvariti porezima te porezni sustav prilagođen ostarenju tih ciljeva.

Kroz poreze u poljoprivredi žele se ostvariti ciljevi vezani za agrarnu politiku. Njima se želi povećati poljoprivredna proizvodnja, modernizirati proizvodni proces, razviti životni standard poljoprivrednika, te mnogi drugi.

Porezni sustav je podložan promjena, a čine ga ukupni porezni oblici koji se primjenjuju u ekonomskoj politici. Osnovni elementi, odnosno odrednice svakog poreznog oblika su predmet oporezivanja, porezni obveznici, porezna osnovica, porezna stopa, porezne olakšice te porezni poticaji. (Petrač, 2002.)

Predmet oporezivanja ili porezni objekt je predmet, činjenica, ekonomski odnos i slično, čije postojanje čini podlogu za oporezivanje. Predmet oporezivanja može biti dohodak, dobit, posjedovanje imovine ili neki pravni posao.

Porezna osnovica je u novcu izražena veličina od koje se polazi pri utvrđivanju porezne obveze. Ona može biti predstavljena (suglasno poreznom obliku) visinom ostvarenog dohotka, katastarskim prihodom, vrijednošću naslijeđene imovine itd.

Porezni obveznici su fizičke ili pravne osobe koje su prema postojećim propisima obvezne uplatiti određni iznos novca na ime poreza, jer su ostvarile dohodak, jer posjeduju imovinu ili su sudjelovale u pravnom poslu koji povlači za sobom plaćanje poreza.

Porezna stopa je izuzetno značajan element oporezivanja jer je njome u velikoj mjeri određen učinak oporezivanja. Porezna stopa je u postotku izraženi odnos između porezne osnovice i

iznosa poreza. Porezna stopa može biti proporcionalna i progresivna. Proporcionalna porezna stopa se ne mijenja bez obzira na visinu porezne osnovice, a progresivna porezna stopa se mijenja zavisno od veličine porezne osnovice i to tako da je porezna stopa to viša što je veća porezna osnovica.

Porezne olakšice predstavljaju ekonomskim ili socijalnim razlozima motivirane odluke poreznog subjekta o izuzecima u primjeni određenog poreznog oblika.

Porezni poticaji predstavljaju skup mjera kojima se žele ostvariti utvrđeni ciljevi ekonomske i socijalne politike. Neposredni poticaji u praksi se uglavnom susreću kao razni oblici subvencija, a posredno kao razne porezne olakšice, oslobođenja i drugi oblici poreznih pogodnosti (obročno plaćanje, ubrzana amortizacija, porezni krediti i sl).

Razne su podjele poreza, npr. na izravne i neizravne, zatim prema vrsti porezne osnovice, prema razini državne vlasti kojoj porezni prihod pripada, te prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuje. Iako se najviše koristi podjela na izravne i ne izravne, u nastavku su objašnjene podjele poreza prema vrsti porezne osnovice i to one koji su usko povezani i sa poljoprivredom.

U bavljenju poljoprivrednom djelatnošću može se sresti, dakle, sa porezom na dohodak, porezom na dobit (ili profit), te sa porezom na dodanu vrijednost (PDV – porez na potrošnju). Do 1998. godine postojao je i tzv. porez na dohodak od poljoprivrede i šumarstva temeljen na katastarskom prihodu, ali je on ukinut.

2.1. Porez na dohodak

Porez na dohodak pripada izravnim porezima gdje se oporezuje dohodak zarađen tijekom godine. Porezni obveznici poreza na dohodak su:

(http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza24.asp?id=b02d1 09.04.2013.)

- fizička osoba koja ostvaruje dohodak

- nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka.

Dohodak je moguće ostvariti iz više izvora: npr. od nesamostalnog rada, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja, ili od nekog drugog dohotka.

Dohodak od nesamostalnog rada je razlika između primitaka i izdataka. U primitke u ovom slučaju ubraja se plaća, mirovina, primanje u naravi koje je radnik dobio tijekom kalendarske godine i slično, a u izdatke se ubraja doprinosi uplaćenih obveza osiguranja uz plaće, premije po osnovi životnog osiguranja, dopunskog zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja i slično. Dohodak koji se dobije kada se od primitaka oduzmu izdaci, umanjuje se još za osobne odbitke i tek se na tako dobivenu osnovicu primjenjuju porezne stope. A da bi se dobio iznos mjesečnog poreza na dohodak od nesamostalnog rada na to sve se još oduzima i prirez porezu na dohodak.

Dohodak od samostalnih djelatnosti čine dohodak od obrta, dohodak od slobodnih zanimanja te dohodak od poljoprivrede i šumarstva. Samostalne djelatnosti čine djelatnosti koje se obavljaju za svoj račun i na vlastitu odgovornost sa ciljem trajnog stjecanja dohotka. U ovom slučaju dohodak je jednak razlici poslovnih primitaka i izdataka vezanih za obavljanje posla u poreznom razdoblju. Poslovni primici su novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo, utvrđeni prema tržišnoj vrijednosti, a poslovni izdaci su svi odljevi nastali obavljanjem djelatnosti (izdaci kroz materijal, robu, energiju, plaće osoblja sa porezima i doprinosima, amortizacija dugotrajne imovine). Konačna porezna obveza utvrđuje se godišnjom poreznom prijavom.

Dohodak od imovine i imovinskih prava se ostvaruje prihodima od iznajmljivanja nekretnina (stanova, soba) i pokretnina, od autorskih prava i drugih imovinskih prava te od prodaje nekretnina. Oporezivim dohotkom se smatra razlika između primitaka po toj osnovi i izdataka u svezi s tim primicima.

Dohotkom od kapitala smatra se izuzimanje imovine i korištenje usluga od vlasnika i suvlasnika poduzeća za njihove osobne potrebe, primici po osnovi udjela u dobiti članova uprave ili zaposlenika koje ostvaruju dodjelom ili opcijском kupnjom vlastitih dionica te kamate. Osnovica za oporezivanje dohotka od kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim navedenim osnovama, bez priznavanja osobnog odbitka.

Dohotkom od osiguranja smatraju se primici u visini prethodno uplaćenih i porezno priznatih premija osiguranja.

Drugi dohodak stječe se po osnovi članstva u skupštinama, upravnim i nadzornim odborima, te primici trgovačkih putnika, znanstvenika, stručnjaka, sportaša, umjetnika, novinara i slično.

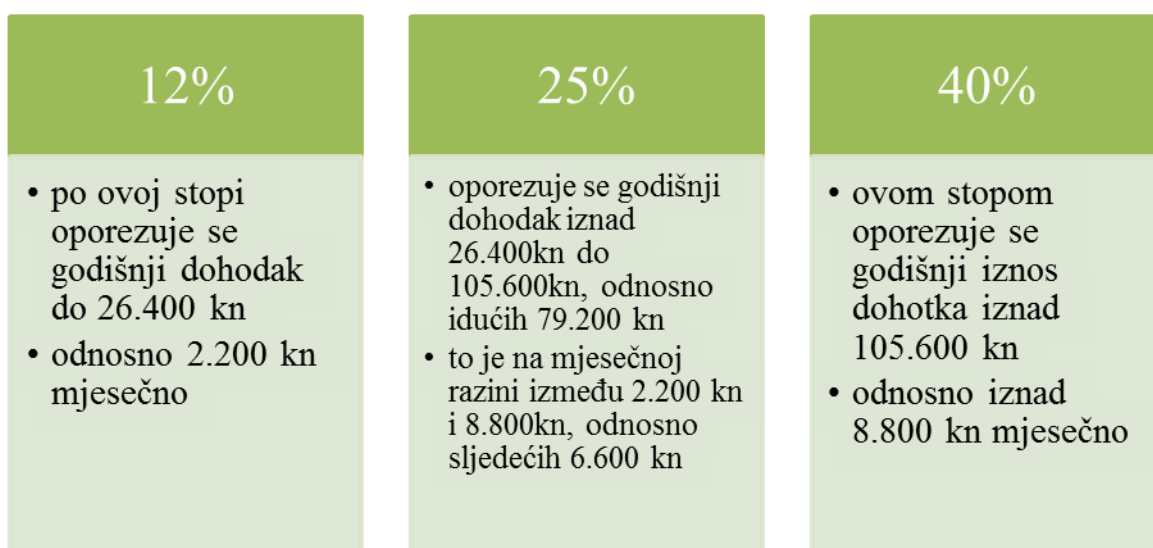
Kao porezni obveznici razlikuju se rezident i nerezident. Rezident je fizička osoba koja u RH ima prebivalište ili uobičajeno boravište ili nema prebivalište ali je zaposlen u državnoj službi RH i po toj osnovi prima plaću. Nerezident je fizička osoba koja u RH nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u RH ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. (http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza24.asp?id=b02d109.04.2013.)

Za rezidenta je osnovica poreza na dohodak ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja i drugog dohotka, koji rezident ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu, a umanjen je za osobni odbitak za rezidente.

Za nerezidenta je osnovica poreza na dohodak ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja i drugog dohotka, koji nerezident ostvari u tuzemstvu, a umanjen je za osobni odbitak za nerezidente.

Dohodak od samostalne djelatnosti, koji rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu umanjuje se za:

- iznos plaća novozaposlenih osoba
- iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanja za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima
- iznos izdataka za istraživanje i razvoj
- preneseni gubitak, nakon umanjenja, koji je rezident po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti ostvario u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu.



Shema 1. Porezne stope na dohodak od 01.03.2012.god

Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza24.asp?id=b02d1 (09.04.2013.)

2.1.1. Porez na dohodak od poljoprivrede i šumarstva

Dohodak od samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva utvrđuje se kao razlika između primitaka i izdataka koji su nastali u istom poreznom razdoblju i to na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga.

Porezni obveznik poreza na dohodak od poljoprivrede i šumarstva može biti fizička osoba:

- ako je u prethodnoj kalendarskoj godini ukupni godišnji primitak od obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva veći od 149.500,00 kn,
- ako je obveznik PDV-a,
- ako se ostvaruju poticaji na način i pod uvjetima što su propisani Zakonom o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju,
- ako se dragovoljno upiše u registar obveznika poreza na dohodak.

Shema 2. Porezni obveznici poreza na dohodak od poljoprivrede i šumarstva

Izvor: [http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Poljoprivreda 151.pdf](http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Poljoprivreda%20151.pdf) (09.04.2013)

Djelatnost može obavljati jedna ili više fizičkih osoba, ali dohodak ostvaren obavljanjem zajedničke djelatnosti utvrđuje se kao jedinstveni dohodak i takav dohodak ili gubitak dijeli se na pojedine supoduzetnike prema odredbama iz ugovora, a ako ugovor nije zaključen onda se dijeli na jednake dijelove.

Obveznici mogu umanjiti dohodak od samostalne djelatnosti za:

- olakšice što su propisane za područja posebne državne skrbi i brdsko-planinska područja
- poticaje zapošljavanja
- državnu potporu za obrazovanje i izobrazbu
- poticaje istraživanja i razvoja

Propisane poslovne knjige i evidencije prema odredbama Zakona o porezu na dohodak su:

- Knjiga primitaka i izdataka
- Evidencija o tražbinama i obvezama
- Knjiga prometa
- Popis dugotrajne imovine

2.1.2. Paušalno oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva

Porezni obveznik može biti fizička osoba koja ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, a koja ispunjava sljedeće uvjete:

- Nije obveznik poreza na dodanu vrijednost prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost
- Po osnovi te djelatnosti u poreznom razdoblju ne ostvaruje ukupan godišnji primitak veći od 65% iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a,
- Nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona

(http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Pausalno_145.pdf 09.04.2013)

Godišnji paušalni dohodak za samostalnu djelatnost utvrđuje se u 3 različita izosa koja ujedno predstavljaju i godišnju poreznu osnovicu za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza:

- U iznosu od 12.750 kn i to kao razlika između primitaka od 85.000 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak do 85.000 kn.
- U iznosu 17.250 kn, kao razlika između primitaka u iznosu 115.000 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 85.000 kn do 115.000 kn.
- U iznosu 22.425 kn, kao razlika između primitaka u iznosu 149.500 kn i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 115.000 kn do 149.500 kn

(http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Pausalno_145.pdf 09.04.2013)

Mjesečni paušalni porez na dohodak dobiva se tako da se godišnji paušalni porez na dohodak podijeli na 12 mjeseci odnosno na razmjernan broj mjeseci poreznog razdoblja u kojima porezni obveznik obavlja samostalnu djelatnost.

Godišnji paušalni porez na dohodak plaća se tromjesečno, do posljednjeg dana svakog tromjesečja i to u iznosu koji je umnožak broja mjeseci tromjesečja za koje je obveza utvrđena i utvrđenog paušalnog mjesečnog poreza.

2.1.3. Priraz porezu na dohodak

Obveznici priraza su obveznici poreza na dohodak koji imaju prebivalište ili uobičajeno boravište na području općine/grada koji su propisali obvezu plaćanja priraza.

Osnovica priraza porezu na dohodak je porez na dohodak.

Stope po kojima se plaća priraz porezu na dohodak su:

- Općina do 10%
- Grad ispod 30 000 stanovnika do 12%
- Grad iznad 30 000 stanovnika do 15%
- Grad Zagreb do 30%

(http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza15.asp?id=b02d1, 09.04.2013.)

2.2. Porez na dobit

Porez na dobit je porez na neto dobit poduzeća, najčešće pravnih osoba koje obavljaju gospodarsku aktivnost. Sličan je porezu na dohodak, ali ipak predstavlja samostalni porezni oblik. Nastaje kao razlika prihoda i troškova.

Obveznici poreza na dobit (http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza23.asp?id=b02d1 09.04.2013.) su:

1. Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident RH koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarenja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi
2. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezidenta)
3. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak
4. Poduzetnik fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti:
 - Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 2.000.000 kn
 - Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od 400.000 kn

- Ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000 kn
- Ako u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika

Porezna osnovica poreza na dobit je dobit utvrđena prema računovodstvenim propisima kao razlika između prihoda i rashoda, navedenih u financijskim izvješćima ostvarenih tijekom porezne godine koja je kalendarska godina. Tako dobivena dobit se povećava i smanjuje za prihode i rashode što se priznaju u porezna stope. Za rezidenta je to dobit ostvarena u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, a za nerezidenta je to dobit ostvarena u Republici Hrvatskoj. U poreznu osnovicu ulazi i dobit ostvarena u postupku likvidacije prema tržišnoj vrijednosti (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.).

Najvažnija povećanja porezne osnovice su:

- svota amortizacije veća od svota propisanih Zakonom
- 70% troškova reprezentacije
- troškovi koji se odnose na privatni život dioničara i članova društvo te zaposlenika
- skrivene isplate dobiti
- darovanja iznad propisane svote i drugo.

Najvažnija smanjenja porezne osnovice su:

- prihodi od dividendi i udjela u dobiti
- svota amortizacije do propisane vrijednosti
- svota poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšica propisanih posebnim propisima

U sklopu poreza na dobit postoji i pojam porezni gubitak. On označava negativnu razliku između rashoda i prihoda, odnosno kada su porezno priznati rashodi veći od porezno priznatih prihoda. U tom slučaju je osnovica za obračun poreza na dobit negativna. Tako nastali porezni gubitak može se prenijeti na razdoblje od 5 godina i to na način da se svake godine osnovica poreza na dobit smanjuje, tj. u poreznoj se prijavi smanjuje iznos dobiti prije primjenjivanje porezne stope i izračuna porezne obveze.

Stopa poreza na dobit iznosi 20%. A konačni obračun poreza na dobit obavlja se na temelju porezne prijave koju poduzeća dostavljaju Poreznoj upravi do 30. travnja za prethodnu poslovnu godinu. Uz poreznu se prijavu podnosi i bilanca i račun dobiti i gubitka.

Porez na dobit od poljoprivrede i šumarstva

Obveznik poreza na dohodak od poljoprivrede i šumarstva postaje obveznikom poreza na dobit u ovim slučajevima :

1. Kada ispunjavaju već samo jedan od navedenih uvjeta:

- ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 2.000.000 kn
- ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od 400.000 kn
- ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti veću od 2.000.000 kn (prema nabavnoj vrijednosti dugotrajne imovine)
- ako je u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljavao više od 15 radnika

2. Ako do kraja tekuće godine podnese zahtjev nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu da u idućoj kalendarskoj godini želi plaćati porez na dobit, umjesto poreza na dohodak. Rješenje kojim se usvaja zahtjev obvezuje obveznika na 5 godina.

http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Poljoprivreda_151.pdf

09.04.2013.)

Osnovica poreza na dobit rezidenta obveznika je dobit što je ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, a utvrđuje se prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i smanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Stopa poreza na dobit iznosi 20%.

Porezni obveznik koji obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva mora ispostaviti račun najmanje u 2 primjerka za svaku prodaju i obavljenju uslugu (jedan se uručuje kupcu, a drugi služi kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama), osim pri prodaji na tržnicama i otvorenim prostorima.

Obveznici poreza na dobit dužni su voditi poslovne knjige u skladu sa propisima o računovodstvu, i to dnevnik, glavnu knjigu i sporedne knjige.

2.3. Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Dodana vrijednost je vrijednost što je proizvođač dodaje inputima prije nego što ih proda kao nove proizvode i usluge (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.).

Oporezivanje dodane vrijednosti provodi se na način da porezna osnovica ne obuhvaća porez obračunan pri nabavi roba i usluga (ulazni porez-pretporez), nego se obračunava na vrijednost dodanu u oporezovanoj fazi (izlazni porez).

Dvije metode obračunavanja PDV-a:

- metoda prema izdanim računima (fakturama)
- metoda prema naplaćenim računima za fizičke osobe – obrtnike

Porez na dodanu vrijednost je u stvari porez na potrošnju i pripada prihodima Republike Hrvatske.

Porezni obveznik poreza na dodanu vrijednost nije svaki građanin koji kupi neko dobro ili plati neku uslugu, nego u tom slučaju samo snosi PDV koji je uračunat u cijenu.

Osobe (poduzetnici) registrirani za obavljanje poduzetničkih djelatnosti su obveznici poreza na dodanu vrijednost, odnosno porezni obveznici su:

- svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti
- svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva
- porezni obveznik koji na području RH nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga čije je mjesto oporezivanja u RH (osim ako PDV plaća hrvatski primatelj dobara ili usluga). Porezni obveznici koji imaju sjedište u EU mogu u RH imenovati poreznog zastupnika koji imaju

sjedište izvan EU moraju imenovati poreznog zastupnika kao osobu koja je obvezna platiti PDV

- tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i poručne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima ako obavljaju gospodarsku ili drugu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti dovelo bi do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja

(http://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Pages/porez_na_dodanu_vrijednost.aspx,
27.02.2014.)

Tablica 1. Pregled porezne osnovice na osnovi predmeta oporezivanja

Red. broj	Predmet oporezivanja	Porezna osnovica na osnovi predmeta oporezivanja
1.	Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav	Naknada za isporučena dobra
2.	Stjecanje dobara unutar Europske unije u tuzemstvu uz naknadu	Uključuje sve ono što je stjecatelj dao i treba dati isporučitelju (utvrđuje se na temelju istih elemenata kao i porezna osnovica za isporuke dobara)
3.	Isporuka novih prijevoznih sredstava	Naknada za isporuku novog prijevoznog sredstva
4.	Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav	Naknada za obavljene usluge
5.	Korištenje dobara, što čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili za privatne potrebe njegovih zaposlenika, ako raspoložu njima bez naknade ili ih općenito koriste u druge svrhe osim za potrebe obavljanje djelatnosti poreznog obveznika, a za ta je dobra ili njihove dijelove u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez	Nabavna cijena tih ili sličnih dobara, a ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku isporuke
6.	Korištenje dobara koja čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili privatne potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti, za koja je u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez	Ukupni trošak obavljanja usluga
7.	Obavljanje usluga bez naknade od strane poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili privatne potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti	Ukupni trošak obavljanja usluga
8.	Uvoz dobara	Carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima

Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Pages/porez_na_dodanu_vrijednost.aspx,
27.02.2014.

Po sniženoj stopi od 5% PDV se obračunava i plaća na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- a) sve vrste kruha,
- b) sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje), koje se stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnih proizvoda), nadomjestke za majčino mlijeko,
- c) knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima,
- d) lijekove određene u skladu s Odlukom o utvrđivanju Liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- e) medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- f) kino ulaznice,
- g) novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- h) znanstvene časopise.

Po sniženoj stopi od 13% PDV se obračunava i plaća na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- a) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma,
- b) usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima,
- c) novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, osim onih koji se obračunavaju i naplaćuju po sniženoj stopi od 5%, otisnute na papiru koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- d) jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,
- e) dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,
- f) isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži,
- g) bijeli šećer od trske i šećerne repe koji se na tržište stavlja u kristalnom obliku,
- h) ulaznice za koncerte.

Po stopi 25% PDV se obračunava i plaća na:

- a) oporezive isporuke dobara i usluga u svim slučajevima kada se te isporuke ne obračunavaju i plaćaju po stopama 5% i 13%

Shema 3. Porezne stope po kojima se plaća porez na dodanu vrijednost

Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog23005,
27.02.2014.

Porez na dodanu vrijednost plaća se prema mjestu isporuke dobara ili obavljanja usluga.

Mjesto isporuke dobara:

1) Bez prijevoza:

- ✓ mjestom isporuke dobara koja se ne otpremaju niti prevoze smatra se mjesto gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke

2) S prijevozom:

- ✓ mjestom isporuke dobara koja otprema ili prevozi isporučitelj, kupac ili treća osoba, smatra se mjesto gdje se dobra nalaze na početku otpreme ili prijevoza do kupca.
- ✓ Ako je mjesto iz kojeg se dobra otpremaju ili prevoze treće područje ili treća zemlja, tada se mjestom isporuke dobara koju obavi uvoznik, kao i mjestom bilo koje naknadne isporuke tih dobara smatra država članica uvoza.
- ✓ Mjesto isporuke dobara koja je otpremio ili prevezao isporučitelj, kupac ili treća osoba, a koja sastavlja ili postavlja isporučitelj ili druga osoba za njegov račun sa ili bez probnog rada, je mjesto gdje se ta dobra sastavljaju ili postavljaju

Mjesto obavljanja usluga:

- ✓ Mjestom obavljanja usluga poreznom obvezniku koji djeluje kao takav smatra se mjesto sjedišta tog poreznog obveznika. Ako se te usluge obavljaju stalnoj poslovnoj jedinici poreznog obveznika u mjestu koje je različito od mjesta sjedišta poreznog obveznika, mjestom obavljanja usluga smatra se sjedište stalne poslovne jedinice. Ako takvo sjedište ili stalna poslovna jedinica ne postoje, mjestom obavljanja usluga smatra se prebivalište ili uobičajeno boravište poreznog obveznika primatelja usluge.
- ✓ Mjestom obavljanja usluga osobi koja nije porezni obveznik smatra se mjesto u kojem porezni obveznik koji obavlja usluge ima sjedište. Ako te usluge obavlja stalna poslovna jedinica poreznog obveznika koja je u mjestu različitom od mjesta sjedišta poreznog obveznika, mjestom obavljanja usluga smatra se sjedište stalne poslovne jedinice. Ako takvo sjedište ili stalna poslovna jedinica ne postoje, mjestom obavljanja usluga smatra se prebivalište ili uobičajeno boravište poreznog obveznika koji obavlja usluge.

Mjesto uvoza dobara je država članica na čijem se području dobra nalaze pri unosu u Europsku uniju.

Shema 4. Mjesta isporuke dobara i obavljanja usluga, te mjesto uvoza dobara

Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog22968, 27.02.2014.

Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina, osim ako je porezni obveznik poslovao samo tijekom dijela kalendarske godine, tada je razdoblje oporezivanja u stvari razdoblje poslovanja. Obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Iznimno, ako je vrijednost isporučenih dobara i usluga uključujući i PDV u prethodnom razdoblju oporezivanja manja od 800.000,00 kuna, tada je obračunsko razdoblje od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju. Iako ovaj poduzetnik može podnijeti prijavu za razdoblje na mjesečnoj razini.

2.3.1. Porez na dodanu vrijednost od poljoprivrede i šumarstva

Fizička osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva obveznik je PDV-a u ovim slučajevima:

- ✓ Kada joj je u prethodnoj kalendarskoj godini vrijednost ukupnih godišnjih oporezivih isporuka dobara i obavljenih usluga bila veća od 230.000,00 kuna
- ✓ Kad uvozi dobra u tuzemstvo, pri čemu se pod uvozom podrazumijeva i unos i prijam i drugi oblici uvoza dobara
- ✓ Ako na račun za isporučena dobra i obavljene usluge izdvojeno iskaže PDV, iako za to nije ovlašten
- ✓ Ako joj uslugu obavi poduzetnik sa sjedištem u inozemstvu, ako se radi o usluzi koja je oporeziva u tuzemstvu
- ✓ Ako na području Republike Hrvatske nema prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja oporezive isporuke dobara ili usluga, osim usluga koje su oporezive u tuzemstvu, a za koje je domaći primatelj usluga obavezan obračunati i uplatiti PDV

Porez na dodanu vrijednost plaća se na:

- Isporuke svih vrsta dobara i sve obavljene usluge u tuzemstvu uz naknadu što ih poduzetnik izvrši svojom gospodarskom ili drugom djelatnosti
- Uvoz dobara u tuzemstvo, pri čemu se pod uvozom razumijeva i unos i prijam i drugi oblici uvoza dobara
- Isporuke dobara i usluge što su obavljene bez naknade ili s popustom poreznom obvezniku ili zaposlenicima ili drugim osobama u nepoduzetničke svrhe

- Primljene predujmove
- Usluge oporezive u tuzemstvu što ih domaćem poduzetniku obavi inozemni poduzetnik
- Kad domaći poduzetnik izdvojeno iskaže PDV na računu za isporučena dobra i obavljene usluge, iako za to nije ovlašten
- Isporuke svih vrsta dobara i sve usluge što se obavljaju na osnovi zakonskih odredbi ili odluka državnih tijela

Osnovica poreza na dodanu vrijednost je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge.

Po stopi 5% u poljoprivredi i šumarstvu plaća se:

- Isporuke kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka što ih stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefir, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnik proizvoda)

Po stopi 13% u poljoprivredi i šumarstvu plaća se:

- Naknade za obavljene usluge u okviru seoskog turizma (usluge smještaja ili smještaja sa doručkom, polupansiona ili punog pansiona)

Po stopi 25% u poljoprivredi i šumarstvu plaća se:

- Sve isporuke dobara i usluga na koje se ne plaća porez na dodanu vrijednost po stopi 5% i 13% (ispоруke voća, povrća, žitarica, mliječnih proizvoda i slično)

Poslovne knjige i evidencije propisane Zakonom o porezu na dodanu vrijednost:

- Knjiga izdanih (izlaznih) računa (I-RA) za isporuke dobara i usluga
- Knjiga izadnih (izlaznih) računa (I-RA) za primljene predujmove
- Knjiga primljenih (ulaznih) računa (U-RA) za primljena dobra i usluge
- Knjiga primljenih (ulaznih) računa (U-RA) za dane predujmove
- Posebne evidencije za uvezena dobra
- Posebne evidencije za plaćeni PDV na usluge inozemnih poduzetnika

Obveznici moraju ispostaviti račun za isporučena dobra i obavljene usluge. Račun može biti ispostavljen na papiru ili u elektroničkom obliku. Poduzetnik dostavlja račun kupcu, te osigurava primjerak koji služi kao isprava za knjiženje.

Dvije su vrste računa:

R₁ je oblik računa po kojem obveznik poreza na dobit PDV plaća prema izadnim računima za obavljenu isporuku dobara ili usluge.

R₂ – obveznik poreza na dohodak koji PDV plaća prema primljenim (naplaćenim) naknadama za obavljenu isporuku dobara i usluga.

Poljoprivrednik ima pravo na odbitak pretporeza, a ukoliko je u obračunskom razdoblju pretporez veći od porezne obveze, ima pravo na povrat razlike između plaćenog poreza i porezne obveze.

2.3.2. Pretporez

Pravo na odbitak PDV-a (pretporeza) nastaje u trenutku kada nastaje obveza obračuna PDV-a koji se može odbiti. Porezni obveznik ima pravo od PDV-a koji je obavezan platiti, odbiti iznos PDV-a (pretporez) koji je obavezan platiti ili ga je platio u tuzemstvu za isporuke dobara i usluge koje su mu drugi porezni obveznici obavili za potrebe njegovih oporezivih transakcija.

Pretporez ne može biti odbijen ako je sadržan u računima za primljena dobra i obavljene usluge što ih koristi za isporuke dobara i obavljanje usluga: oslobođenih plaćanja PDV-a u tuzemstvu; u inozemstvu, koje bi bile oslobođene od poreza da su obavljene u tuzemstvu.

Porezni obveznik može odbiti pretporez za isporuku dobara ili usluga, ako su ispunjeni određeni uvjeti:

- Ako ima račun u vezi sa isporukom dobara i usluga, a koji je izdan u skladu sa propisanim Zakonom
- Ako za uvezena dobra ima jedinstvenu carinsku deklaraciju u kojoj je naveden primatelj ili uvoznik dobara te kojoj je iskazan iznos PDV-a koji treba platiti ili je omogućeno njegovo izračunavanje
- Da iznos obveze PDV-a, kao i sve podatke potrebne za obračun PDV-a na stjecanje dobara unutar Europske unije iskaže u prijavi PDV-a i da ima račun

Porezni obveznik ne može odbiti pretporez u sljedećim slučajevima:

- a) za nabavu i najam plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima
- b) za nabavu dobara i usluga za potrebe reprezentacije pri čemu se reprezentacijom smatraju izdaci za ugošćivanje poslovnih partnera, darivanje poslovnih partnera, plaćanje poslovnim partnerima izdataka za odmor, sport i razonodu, izdataka za najam automobila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor i slično.

Porezni obveznik odbija pretporez tako da od ukupnog iznosa PDV-a koji je obvezan platiti za obračunsko razdoblje, odbije ukupni iznos pretporeza za koji su u obračunskom razdoblju ispunjeni uvjeti za odbitak pretporeza propisani Zakonom.

Ministar financija pravilnikom propisuje provedbu Zakona u vezi uvjeta za odbitak pretporeza

3. POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Kako bi bolje razumjeli gdje i kako se odbija porez na dodanu vrijednost (PDV), najbolje je prikazati na konkretnom primjeru gdje se on iskazuje na računima, te kako i kada se odbija. U poglavlju broj 2 već je napisano kako bi sve to trebalo biti, a u narednim podpoglavljima će sve to biti vidljivo na stvarnim primjerima poslovanja dva poduzetnika sa područja Vukovarsko-srijemske županije, točnije s područja Županje, koji su željeli ostati anonimni.

3.1. Obračun poreza na dodanu vrijednost (PDV-a) obrtnika

Porezni obveznik PDV obračunava prema izdanim računima za isporučena dobra i obavljene usluge. Kod obračuna PDV-a treba obratiti pažnju na to da li se obračunava mjesečno ili tromjesečno.

U Tablici 2. prikazan je tromjesečni obračun, ali je izdvojen i svaki mjesec posebno. Prikaz u Tablici 2. je stvarni prikaz mjesečnog obračuna poduzetnika s područja Županje (Poduzetnik 1). U ovoj tablici su posebno istaknuti ulazni i izlazni računi.

Ulazni računi su oni računi koji su plaćeni do kraja obračunskog razdoblja, dok su izlazni računi oni koji su zaista i naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

PDV je izdvojen iz računa posebno na mjesečnoj razini, te se može vidjeti da je prikazana i osnovica te iznos PDV-a kod pretporeza.

Tablica 2. Mjesečni obračuni PDV-a obrtnika

MJESEČNI OBRAČUNI PDV-a								
	IZLAZNI RAČUNI		ULAZNI RAČUNI		RAZLIKA		PLAĆANJA	
	PRODAJA		PRETPOREZ		za uplatu	za povrat	iznos	datum
2010	osnovica	PDV	osnovica	PDV				
0	dug 2010.				13.463,91			
1								
1	49.889,86	11.474,67	29.084,42	6.689,42	4.785,25			
2							1.400,00	29.02.2012.
2	31.407,25	7.223,67	32.262,03	7.420,27		196,6		
3								
3	39.935,90	9.814,24	46.534,90	10.952,06		1.137,82		
01.-03.					4.785,25	1.334,42		
01.-03.	121.233,01	28.512,58	107.881,35	25.061,75			1.400,00	
4							5.400,00	30.04.2012.
4	103.116,03	25.513,71	33.754,56	8.438,64	17.075,07			
5							10.114,74	28.05.2012.
5	35.866,00	8.803,78	19.322,86	4.728,71	4.075,07			
6								
6	20.142,00	5.035,50	17.709,52	4.427,38	608,12			
01.-06.					26.543,51	1.334,42		
01.-06.	280.357,04	67.865,57	178.668,29	42.656,48			16.914,74	
7								
7	21.647,00	5.411,75	31.423,57	7.855,89		2.444,14		
8								
8	21.243,50	5.310,88	41.842,23	10.479,46		5.168,58		
9								
9	45.732,38	11.306,33	38.469,85	9.417,46	1.888,87			
01.-09.					28.432,38	8.947,14		
01.-09.	368.979,92	89.894,53	290.403,94	70.409,29			16.914,74	
PREKNJ.								
10								
10	108.868,77	27.166,79	96.554,55	23.538,04	3.628,75			
11								
11	18.166,83	4.541,71	13.526,95	3.381,74	1.159,97			
12								
12	80.599,93	20.149,99	41.148,88	10.287,22	9.862,77			
01.-12.	576.615,45	141.753,02	441.634,32	107.616,29	43.083,87	8.947,14	16.914,74	
0-12					56.547,78	8.947,14		
RAZLIKA					47.600,64			
RAZLIKA						-47.600,64		
DUG +/- PRET.						-30.685,90		

3.2. Prikaz PDV-a u prihodima i rashodima poduzetnika

Porez na dodanu vrijednost (PDV) u troškovima bi trebao biti neutralna stavka, dakle ne predstavlja konkretni trošak. Tablica 3. prikazuje gdje je vidljiv PDV kada je u pitanju obrtnik koji plaća porez na dohodak. Porez na dohodak se plaća na osnovi zarađenog dohotka tijekom godine, a dohodak predstavlja razliku između primitaka i izdataka.

Prihodi i rashodi prikazani su u postotku kako bi se lakše prikazalo koliko PDV zaista iznosi i u kojem omjeru je on prikazan u prihodima i rashodima. Iznos dohotka iz ove tablice predstavlja osnovicu za obračun poreza na dohodak ovog poduzetnika.

Tablica 3. Specifikacija prihoda i rashoda poduzetnika za 2012.godinu

		Iznos kn	Udjel %
I PRIHOD			
1.	Prihodi na žiro računu	219.690,05	+90,278%
2.	Prihod u gotovini		
3.	Prihod u naravi	67.072	+27,562%
4.	Prihod u svezi s otuđenjem		
5.	PDV	43.413,85	-17,84%
6.	Ukupno prihod	243.348,82	=100%
II RASHOD			
7.	Izdaci putem žiro računa	178.025,63	+74,998%
8.	Izdaci u gotovini	52.280,33	+22,024%
9.	Izdaci u naravi	67.072,62	+28,256%
10.	Izdaci otpisa		
11.	Izdaci u svezi s otuđenjem		
12.	Životno dopunsko osiguranje		
13.	Izdaci po čl. 19.	6.246,10	-2,631%
14.	PDV	53.758,57	-22,647%
15.	UKUPNO RASHOD	237.373,91	=100%
	DOHODAK (6-15)	5.974,91	
	GUBITAK (15-6)		

3.3. Prijave poreza na dodanu vrijednost poduzetnika

Konačni obračun poreza na dodanu vrijednost porezni obveznik treba predati nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svojem sjedištu (prebivalištu) do kraja travnja. Poduzetnici obveznici poreza na dohodak, PDV obračunavaju prema primljenim (naplaćenim) naknadama pa oni konačni obračun poreza na dodanu vrijednost moraju predati do kraja veljače tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu, odnosno u roku od tri mjeseca od prestanka poslovanja.

U Tablici 4. je prikazana prijava poreza na dodanu vrijednost (PDV) za 2012.-u godinu obrtnika sa područja Županje.

Tablica 4. Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.01. do 31.12.2012. godine

		OPIS	VRIJEDNOSTI ISPORUKE kn	IZNOS POREZA kn
		Obračun poreza u obavljenim isporukama dobara i usluga u obračunskom razdoblju isporuke - ukupno (+/-)	176.003,55	
I.		OPOREZIVE ISPORUKE - UKUPNO (1. + 2.) (+/-)	176.003,55	43.413,85
	1.	za koje su izdani računi i nezaračunane (po stopi 22% i 23%) (+/-)	29.351,83	6.750,92
	2.	za koje su izdani računi i nezaračunane (po stopi 25%) (+/-)	146.651,72	36.662,93
II.		OBRAČUNANI PRETPOREZ U PRIMLJENIM ISPORUKAMA DOBARA I USLUGA - UKUPNO (1.+2.) (+/-)	217.334,51	53.758,57
	1.	Pretporez u primljenim računima po stopi od 22% I 23% (+/-)	28.752,91	6.613,17
	2.	Pretporez u primljenim računima po stopi od 25% (+/-)	188.581,60	47.145,40
III.		UKUPNA POREZNA OBVEZE ZA POREZNO RAZDOBLJE: ZA UPLATU (II. - III.) ILI ZA POVRAT (III. - II.)		10.344,72
IV.		UKUPNO RAZLIKA: ZA UPLATU / ZA POVRAT		10.344,72
		Predujam = 10.344,72 kn		

Razlika u primicima iz Tablice 3. (specifikacija prihoda i rashoda) i Tablice 4. (prijava poreza) je zbog neoporezivih primitaka. Ta razlika dolazi iz poticaja od agencije za poljoprivredu u iznosu od 67.345,27 kn, te zbog pozajmice u iznosu od 15.500,00 kn.

U Tablici 4. prikazana je prijava poreza na dodanu vrijednost za cijelu kalendarsku 2012.godinu, a u Tablicama 5., 6., 7. i 8. su prikazane prijave na dodanu vrijednost po kvartalima, odnosno tromjesečno. U ovim tablicama može se uočiti razlika kod obračuna pretporeza. U prvom i zadnjem tromjesečju se obračunvao pretporez po stopama od 22%, 23% te 25%, dok u drugom i trećem tromjesečju obračun je bio po stopi od 25%.

Tablica 5. Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.01. do 31.03. 2012. godine

		OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE	POREZ PO STOPI 10, 22, 23 i 25%
		Obračun poreza u obavljenim isporukama dobara i usluga u obračunskom razdoblju - ukupno	22.987,65	
I.		Oporezive isporuke ukupno	22.987,65	5.287,16
		Za koje su izdani računi po stopi od 22% i 23%	22.987,65	5.287,16
II.		Obračunani pretporez u primljenim isporukama dobara i usluga - ukupno	28.947,61	6.666,75
	1.	Pretporez u primljenim računima po stopi od 22% i 23%	28.507,61	6.556,75
	2.	Pretporez u primljenim računima po stopi od 25%	440,00	110,00
III.		Porezna obveza u obračunskom razdoblju: za isplatu		1.379,59
IV.		UKUPNA RAZLIKA ZA ISPLATU		1.379,59
		PREDUJAM = 1.379,59 KN		

Tablica 6. Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.04. do 30.06. 2012. godine

	OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE	POREZ PO STOPI 10, 22, 23 i 25%
	Obračun poreza u obavljenim isporukama dobara i usluga u obračunskom razdoblju - ukupno	6.364,17	
I.	Oporezive isporuke ukupno	6.364,17	1.463,76
	Za koje su izdani računi po stopi od 22% i 23%	6.364,17	1.463,76
II.	Obračunani pretporez u primljenim isporukama dobara i usluga - ukupno	47.586,56	11.896,64
	1. Pretporez u primljenim računima po stopi od 25%	47.586,56	11.896,64
III.	Porezna obveza u obračunskom razdoblju: za isplatu		10.432,88
IV.	UKUPNA RAZLIKA ZA ISPLATU		10.432,88
	PREDUJAM = 10.432,88 KN		

Tablica 7. Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.07. do 30.09. 2012. godine

	OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE	POREZ PO STOPI 10, 22, 23 i 25%
	Obračun poreza u obavljenim isporukama dobara i usluga u obračunskom razdoblju - ukupno	114.127,92	
I.	Oporezive isporuke ukupno	114.127,92	28.531,98
	Za koje su izdani računi po stopi od 22% i 23%	114.127,92	28.531,98
II.	Obračunani pretporez u primljenim isporukama dobara i usluga - ukupno	61.256,80	15.314,20
	1. Pretporez u primljenim računima po stopi od 25%	61.256,80	15.314,20
III.	Porezna obveza u obračunskom razdoblju: za isplatu		13.217,78
IV.	Po prethodnom obračunu više uplaćeno		10.432,88
V.	UKUPNA RAZLIKA ZA ISPLATU		2.784,90
	PREDUJAM		

Tablica 8. Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.10. do 31.12. 2012. godine

	OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE	POREZ PO STOPI 10, 22, 23 i 25%
	Obračun poreza u obavljenim isporukama dobara i usluga u obračunskom razdoblju - ukupno	32.523,80	
I.	Oporezive isporuke ukupno	32.523,80	8.130,95
	Za koje su izdani računi po stopi od 25%	32.523,80	8.130,95
II.	Obračunani pretporez u primljenim isporukama dobara i usluga - ukupno	79.543,54	19.880,98
	2. Pretporez u primljenim računima po stopi od 22 i 23%	245,30	56,42
	3. Pretporez u primljenim računima po stopi od 25%	79.298,24	19.824,56
III.	Porezna obveza u obračunskom razdoblju: za isplatu		11.750,03
IV.	Po prethodnom obračunu neuplaćeni porez		2.784,90
V.	UKUPNA RAZLIKA ZA ISPLATU		8.965,13
	PREDUJAM = 8.965,13 KN		

U trećem i četvrtom tromjesečju pojavljuje se nove stavke. U trećem tromjesečju to je stavka po prethodnom obračunu više uplaćeno, dok je u četvrtom tromjesečju to stavka po prethodnom obračunu neuplaćeni porez.

4. ZAKLJUČAK

Svi porezni oblici na određene načine utječu na poslovanje pa tako i kada je u pitanju poljoprivredna proizvodnja. Koji će iznos poreza poljoprivredni proizvođač platiti ovisi o tome kojeg je poreznog oblika obveznik. Ako je obveznik poreza na dohodak plaća porez po stopi od 12, 25 ili 40 % (ovisi o novčanom iznosu dohotka na godišnjoj razini), a ako je obveznik poreza na dobit plaća porez po stopi od 15% (iznimno 12%) ili 20%.

Kada je u pitanju porez na dodanu vrijednost, on nije konkretno izražen kao trošak u poslovanju, nego je neutralna stavka. Porez na dodanu vrijednost se plaća po stopama od 5, 13 ili 25% (ovisno o tome što je predmet oporezivanja), a uz njega se veže i pretporez.

Pretporez je iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na ulaznim računima. Porezni obveznik odbija pretporez tako da od ukupnog iznosa poreza na dodanu vrijednost (koji je obvezan platiti za obračunsko razdoblje) odbije ukupni iznos pretporeza za koji su u obračunskom razdoblju ispunjeni uvjeti za odbitak pretporeza. Kod obračuna poreza na dodanu vrijednost događa se da se uplati veći iznos za koji se poslije može tražiti povrat.

5. LITERATURA

1. Kesner-Škreb M.; Kuliš D.: Porezni vodič za građane; drugo, promijenjeno izdanje; Zagreb, siječanj 2010. <http://web.efzg.hr/dok//FIN/abajo/PorezniVodi%C4%8D.pdf> (09.04.2013)
2. Petrač, B. (2002) : Agrarna ekonomika, Ekonomski fakultet u Osijeku, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek
3. Ranogajec, Lj. (2009).: Računovodstvo u poljoprivredi, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek
4. Ministarstvo financija Republike Hrvatske; Porezna uprava: Oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva; VII.dopunjeno i izmjenjeno izdanje http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Poljoprivreda_151.pdf (09.04.2013.)
5. Ministarstvo financija Republike Hrvatske; Porezna uprava: Paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti obrta, poljoprivrede i šumarstva, IV. izmjenjeno i dopunjeno izdanje http://www.porezna-uprava.hr/contentData/PDF%20Datoteke/Bro%C5%A1ure/Pausalno_145.pdf (09.04.2013)
6. Ministarstvo financija Republike Hrvatske; Porezna uprava: Porezni sustav Republike Hrvatske http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza24.asp?id=b02d1 (09.04.2013.)
7. Ministarstvo financija Republike Hrvatske; Porezna uprava: Porezni sustav Republike Hrvatske http://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Pages/porez_na_dodanu_vrijednost.aspx, 27.02.2014.
8. Ministarstvo financija Republike Hrvatske; Porezna uprava: Porezni sustav Republike Hrvatske http://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog23005, 27.02.2014.

6. SAŽETAK

Porez je oblik prisilnog davanja koji nameće država, a za njega nema izravne protuusluge. Razlikuje se više vrsta poreza, a neki od glavnih su porez na dohodak, porez na dobit, te porez na dodanu vrijednost. Svaki porezni oblik ima osnovne elemente. Uz glavne vrste poreza javljaju se i tzv. paušalni koji se plaćaju u unaprijed utvrđenom iznosu i njihova visina ne ovisi o ponašanju poreznog obveznika, te tzv. pretporez koji je povezan sa porezom na dodanu vrijednost.

Porez na dodanu vrijednost nije konkretan trošak, nego bi trebao biti neutralna stavka u troškovima. Pretporez je iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na ulaznim računima.

Porez na dohodak pripada izravnim porezima gdje se oporezuje dohodak zarađen tijekom godine. Uz porez na dohodak u pojedinim gradovima i općinama moguće je i plaćanje prireza porezu na dohodak u slučaju da je prirez određen.

Porez na dobit je također porez koji se plaća na godišnjoj razini, ali se oporezuje neto dobit poduzeća koja nastaje kao razlika prihoda i troškova, sličan je porezu na dobit ali ipak predstavlja samostalni oblik.

Ključne riječi: porezi, troškovi, poljoprivredna proizvodnja

7. SUMMARY

Income tax is a form of forced levies imposed by the state, and for him there is no direct service in return. There are different kinds of taxes, and some of them are major income tax, corporate income tax and value added tax. Each tax form has the basic elements. With the main taxes there are some others so called lump sum, which should be paid in advanced with a predetermined amount, and their height does not depend on the behavior of the taxpayer, and so called prepayment, associated with the value added tax.

Value added tax doesn't have specific cost, but it should be neutral item in the cost. Prepayment is the amount of value added tax, which is shown on the invoices.

Major income tax belongs to direct taxes where tax income were earned during the year. In addition to income tax in some cities and municipalities can also pay surtax if the surtax is determined.

Corporate income tax is also a tax that is paid on an annual basis, but if taxed net profit enterprise that occurs as the difference between revenues and costs, similar to the major income tax but it's in a stand-alone form.

Key words: taxes, costs, agricultural production

8. POPIS TABLICA

Red.br.	Naziv tablice	Str.
1.	Pregled porezne osnovice na osnovi predmeta oporezivanja	14
2.	Mjesečni obračuni PDV-a obrtnika	22
3.	Specifikacija prihoda i rashoda poduzetnika za 2012.godinu	23
4.	Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.01. do 31.12.2012. godine	24
5.	Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.01. do 31.03. 2012. godine	25
6.	Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.04. do 30.06. 2012. godine	26
7.	Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.07. do 30.09. 2012. godine	26
8.	Prijava poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od 01.10. do 31.12. 2012. godine	27

9. POPIS SHEMA

Red.br.	Naziv shema	Str.
1.	Porezne stope na dohodak od 01.03.2012.god	6
2.	Porezni obveznici poreza na dohodak od poljoprivrede i šumarstva	7
3.	Porezne stope po kojima se plaća porez na dodanu vrijednost	15
4.	Mjesta isporuke dobara i obavljanja usluga te mjesto uvoza dobara	16

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište J.J. Strossmayera
Poljoprivredni fakultet u Osijeku
Završni rad

POREZI KAO ELEMENTI TROŠKOVA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE TAXES AS ELEMENTS OF COST OF AGRICULTURAL PRODUCTION

Marina Debak

Sažetak:

Porez je oblik prisilnog davanja koji nameće država, a za njega nema izravne protuusluge. Razlikuje se više vrsta poreza, a neki od glavnih su porez na dohodak, porez na dobit, te porez na dodanu vrijednost. Svaki porezni oblik ima osnovne elemente. Uz glavne vrste poreza javljaju se i tzv. paušalni porez te pretporez koji je povezan sa porezom na dodanu vrijednost. Porez na dodanu vrijednost nije konkretan trošak, nego bi trebao biti neutralna stavka u troškovima. Pretporez je iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na ulaznim računima. Porez na dohodak pripada izravnim porezima gdje se oporezuje dohodak zarađen tijekom godine. Uz porez na dohodak u pojedinim gradovima i općinama moguće je i plaćanje prireza porezu na dohodak u slučaju da je prirez određen. Porez na dobit je također porez koji se plaća na godišnjoj razini, ali se oporezuje neto dobit poduzeća koja nastaje kao razlika prihoda i troškova, sličan je porezu na dobit ali ipak predstavlja samostalni oblik.

Ključne riječi: porezi, troškovi, poljoprivredna proizvodnja

Summary:

Income tax is a form of forced levies imposed by the state, and for him there is no direct service in return. There are different kinds of taxes, and some of them are major income tax, corporate income tax and value added tax. Each tax form has the basic elements. With the main taxes there are some others so called lump sum tax, and prepayment, associated with the value added tax. Value added tax doesn't have specific cost, but it should be neutral item in the cost. Prepayment is the amount of value added tax, which is shown on the invoices. Major income tax belongs to direct taxes where tax income were earned during the year. In addition to income tax in some cities and municipalities can also pay surtax if the surtax is determined. Corporate income tax is also a tax that is paid on an annual basis, but if taxed net profit enterprise that occurs as the difference between revenues and costs, similar to the major income tax but it's in a stand-alone form.

Key words: taxes, costs, agricultural production

Datum obrane: